

# EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV

## Zhrnutie stanoviska európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu rozhodnutia o primeranosti štítu na ochranu osobných údajov medzi EÚ a USA

(Úplné znenie tohto stanoviska sa nachádza v anglickom, vo francúzskom a v nemeckom jazyku na webovej lokalite európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov [www.edps.europa.eu](http://www.edps.europa.eu))

(2016/C 257/05)

Toky údajov sú celosvetové. EÚ je viazaná zmluvami a Chartou základných práv Európskej únie, ktoré chránia všetkých jednotlivcov v EÚ. EÚ je povinná prijať všetky potrebné kroky na zabezpečenie toho, aby boli práva na súkromie a ochranu osobných údajov dodržiavané počas všetkých operácií spracúvania vrátane prenosov.

Od odhalenia činností sledovania v roku 2013 sa EÚ a jej strategický partner, Spojené štáty, snažia vymedziť nový súbor noriem pre prenos osobných údajov zasielaných z EÚ na komerčné účely do USA na základe systému vlastnej certifikácie. Tak ako vnútroštátne orgány pre ochranu údajov v EÚ, aj EDPS v časoch globálnych, neustálych a nepredvídateľných tokov údajov uznáva hodnotu udržateľného právneho rámca pre komerčné prenosy údajov medzi EÚ a USA, ktoré predstavujú najväčšie obchodné partnerstvo na svete. Je však potrebné, aby boli v tomto rámci úplne zohľadnené spoločné demokratické hodnoty a hodnoty založené na individuálnych právach, ktoré sú vyjadrené na strane EÚ v Lisabonskej zmluve a Charte základných práv a na strane USA zasa Ústavou USA.

Návrh štítu na ochranu osobných údajov môže predstavovať krok správnym smerom, ale v podobe, v ktorej je v súčasnosti sformulovaný, podľa nášho názoru nezahŕňa dostatočne všetky primerané ochranné opatrenia na ochranu práv EÚ, pokiaľ ide o právo jednotlivca na súkromie a ochranu údajov, aj so zreteľom na súdny prostriedok nápravy. Ak chce Európska komisia prijať rozhodnutie o primeranosti, sú potrebné významné zlepšenia. Konkrétne by EÚ mala získať ďalšie uistenia z hľadiska nevyhnutnosti a primeranosti namiesto legitimizácie bežného prístupu k prenášaným údajom zo strany orgánov USA na základe kritérií, ktoré majú právny základ v prijímajúcej krajine, ale nie v EÚ, čo potvrdzujú zmluvy, rozsudky EÚ a ústavné tradície, ktoré majú členské štáty spoločné.

Okrem toho v časoch vysokej hyperkonektivity a distribuovaných sietí môže samoregulácia súkromných organizácií, ako aj vyhlásenia a záväzky verejných činiteľov krátkodobo zohrať úlohu, ale z dlhodobého hľadiska nebudú dostatočné na ochranu práv a záujmov jednotlivcov a nebudú úplne uspokojovať potreby globalizovaného digitálneho sveta, v ktorom sú mnohé krajiny v súčasnosti vybavené pravidlami na ochranu údajov.

Z toho dôvodu by bolo v transatlantickom dialógu vítané dlhodobejšie riešenie, aby sa vo federálnom práve uzákonnili aspoň hlavné zásady práv, ktoré majú byť jasne a jednotne vymedzené, tak ako v prípade iných krajín mimo EÚ, ktoré boli „prísne posúdené“ ako zabezpečujúce rovnakú úroveň ochrany – Súdny dvor EÚ ich vo svojom rozsudku Schrems označil ako „v zásade rovnocenné“ s normami uplatňujúcimi sa podľa práva EÚ, a ktoré podľa skupiny zriadenej podľa článku 29 obsahujú „podstatu základných zásad“ ochrany údajov.

Kladne vnímame zvýšenú transparentnosť, ktorú preukázali orgány USA, pokiaľ ide o používanie výnimky zo zásad štítu na ochranu osobných údajov na účely presadzovania práva, národnej bezpečnosti a verejného záujmu.

Zatiaľ čo na základe rozhodnutia o bezpečnom prístave z roku 2000 sa s prístupom na účel národnej bezpečnosti formálne zaobchádzalo ako s výnimkou, pozornosť, ktorá sa venuje prístupu v návrhu rozhodnutia o štíte na ochranu osobných údajov, ako aj filtrovaniu a analyzovaniu osobných údajov prenesených na komerčné účely zo strany orgánov presadzovania práva a spravodajských služieb naznačuje, že z výnimky sa mohlo stať pravidlo. V návrhu rozhodnutia a jeho prílohách si EDPS všimol najmä to, že napriek najnovším trendom týkajúcim sa prechodu od neselektívneho sledovania na všeobecnom základe k cielenejším a vybranejším prístupom, rozsah získavania správ pomocou zachytávania signálov a objem údajov prenesených z EÚ, ktoré sú vystavené možnému zberu a použitiu po prenose a najmä počas prenosu, môže byť stále veľký, a teda musí byť otvorenou témou.

Aj keď sa tieto postupy môžu týkať aj spravodajskej činnosti v iných krajinách, a hoci vítame transparentnosť orgánov USA v rámci tejto novej reality, súčasný návrh rozhodnutia môže legitimizovať túto prax. Vyzývame preto Európsku komisiu, aby vyslala silnejší signál: vzhľadom na povinnosti, ktoré EÚ vyplývajú z Lisabonskej zmluvy, by sa prístup

k údajom prenášaným na komerčné účely zo strany verejných orgánov a ich používanie verejnými orgánmi, a to aj v čase ich prenosu, malo uskutočňovať len za výnimočných okolností a len v prípade, že je to nevyhnutné na stanovené účely týkajúce sa verejného záujmu.

Pokiaľ ide o ustanovenia o prenosoch na komerčné účely sa nemá od prevádzkovateľov očakávať, že budú neustále meniť modely dodržiavania súladu s predpismi. Návrh rozhodnutia je však založený na existujúcom právnom rámci EÚ, ktorý bude nahradený nariadením (EÚ) 2016/679 (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) v máji 2018, ani nie jeden rok po úplnej implementácii štítu na ochranu osobných údajov zo strany prevádzkovateľov. Vo všeobecnom nariadení o ochrane údajov sa vytvárajú a posilňujú povinnosti prevádzkovateľov, ktoré siahajú nad rámec deviatich zásad vypracovaných v štíte na ochranu osobných údajov. Bez ohľadu na akékoľvek konečné zmeny v návrhu odporúčame Európskej komisii, aby komplexne preskúmala budúce perspektívy od svojej prvej správy, aby včas identifikovala relevantné kroky pre prípadné dlhodobější riešenia na nahradenie štítu na ochranu osobných údajov, a to odolnejšími a stabilnejšími právnymi rámcami na posilnenie transatlantických vzťahov.

EDPS preto vydáva osobitné odporúčania k štítu na ochranu osobných údajov.

## I. Úvod

Dňa 6. októbra 2015 Súdny dvor Európskej únie zrušil platnosť<sup>(1)</sup> rozhodnutia o primeranosti rozhodnutia o bezpečnom prístave<sup>(2)</sup>. Európska komisia 2. februára 2016 dosiahla politickú dohodu s USA o novom rámci pre prenos osobných údajov s názvom štít na ochranu osobných údajov medzi EÚ a USA (ďalej len štít na ochranu osobných údajov). Európska Komisia 29. februára uverejnila návrh rozhodnutia o primeranosti tohto nového rámca (ďalej len „návrh rozhodnutia“)<sup>(3)</sup> a sedem príloh k nemu vrátane zásad štítu na ochranu osobných údajov a písomných vyhlásení a záväzkov úradníkov a orgánov USA. EDSP prijal návrh rozhodnutia na konzultáciu 18. marca tohto roku.

EDPS vyjadril svoje stanovisko k prenosom osobných údajov medzi EÚ a USA pri niekoľkých príležitostiach<sup>(4)</sup> a prispel k formovaniu stanoviska pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 (ďalej len WP29) k návrhu rozhodnutia ako člen tejto skupiny<sup>(5)</sup>. WP29 vyslovila vážne obavy a požiadala Európsku komisiu o identifikovanie ich riešení. Členovia WP29 očakávajú, že budú poskytnuté všetky objasnenia požadované v stanovisku<sup>(6)</sup>. Dňa 16. marca vyjadrilo 27 neziskových organizácií svoju kritiku k návrhu rozhodnutia v liste určenom orgánom EÚ a USA<sup>(7)</sup>. Európsky parlament prijal 26. mája uznesenie o transatlantických tokoch údajov<sup>(8)</sup>, v ktorom vyzýva Komisiu, aby ďalej rokovala o zlepšeniach dohody o štíte na ochranu osobných údajov s administratívou USA vzhľadom na jej súčasné nedostatky<sup>(9)</sup>.

Ako nezávislý poradca zákonodarcov EÚ podľa nariadenia (ES) č. 45/2001 teraz EDPS vydáva odporúčania pre strany zapojené do procesu, najmä pre Komisiu. Zámerom tohto poradenstva je, aby bolo zásadové a zároveň pragmatické, s cieľom aktívne pomôcť EÚ dosahovať svoje ciele pomocou primeraných opatrení. Dopĺňajú a zdôrazňujú sa v ňom niektoré, nie však všetky, odporúčania obsiahnuté zo stanoviska WP29.

(1) Vec C-362/14, Maximilian Schrems/Data Protection Commissioner, 6. októbra 2015 (ďalej len „Schrems“).

(2) Rozhodnutie Komisie 2000/520/ES z 26. júla 2000 v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES o primeranosti ochrany poskytovanej zásadami bezpečného prístavu a súvisiacimi často kladenými otázkami vydanými Ministerstvom obchodu USA [oznámené pod číslom C(2000) 2441], (Ú. v. ES, L 215, 25.8.2000, s. 7).

(3) Vykonať rozhodnutie Komisie XXX podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES o primeranosti ochrany poskytovanej štítom na ochranu osobných údajov medzi EÚ a USA, k dispozícii na stránke: [http://ec.europa.eu/justice/data-protection/files/privacy-shield-adequacy-decision\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/justice/data-protection/files/privacy-shield-adequacy-decision_en.pdf).

(4) Pozri stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu a Rade o obnovení dôvery v toky údajov medzi EÚ a USA a k oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu a Rade o fungovaní systému bezpečného prístavu z pohľadu občanov EÚ a spoločností usadených v EÚ, 20. februára 2014, a vyhlásenie EDPS na vypočítaní SDEÚ vo veci Schrems, k dispozícii na stránke: [https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Court/2015/15-03-24\\_EDPS\\_Pleading\\_Schrems\\_vs\\_Data\\_Commissioner\\_EN.pdf](https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Court/2015/15-03-24_EDPS_Pleading_Schrems_vs_Data_Commissioner_EN.pdf).

(5) Pracovná skupina zriadená podľa článku 29 v stanovisku 1/2016 k rozhodnutiu o primeranosti štítu na ochranu osobných údajov, (WP 238), k dispozícii na stránke: [http://ec.europa.eu/jus.tice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2016/wp238\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/jus.tice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2016/wp238_en.pdf)

(6) Pozri tiež hlavný prejav komisára Spojeného kráľovstva pre informácie, Christophera Grahama, na konferencii IAPP Europe Data Protection Intensive v Londýne v roku 2016. Príspevok (video) je k dispozícii na stránke: <https://iapp.org/news/video/iapp-europe-data-protection-intensive-2016-christopher-graham-keynote/>

(7) List pracovnej skupine zriadenej podľa článku 29 a iným inštitúciám, ktorý podpísala Access Now a ďalších 26 mimovládnych organizácií.

(8) Uznesenie Európskeho parlamentu z 26. mája 2016 o transatlantických tokoch údajov (2016/2727(RSP)).

(9) Tamže, bod 14.

Návrh rozhodnutia vykazuje niekoľko zlepšení v porovnaní s rozhodnutím o bezpečnom prístave, najmä pokiaľ ide o zásady spracúvania údajov na komerčné účely. Pokiaľ ide o prístup verejných orgánov k údajom prenášaným v rámci štítu na ochranu osobných údajov, takisto vítame prvé zapojenie ministerstva spravodlivosti, ministerstva vnútra a riaditeľa národnej spravodajskej služby do rokovaní. Samotný pokrok v porovnaní so skorším rozhodnutím o bezpečnom prístave však nestačí. Správnou referenčnou hodnotou nie je predtým zrušené rozhodnutie, lebo rozhodnutie o primeranosti má byť založené na súčasnom právnom rámci EÚ (najmä samotnej smernici, článku 16 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako aj článkoch 7 a 8 Charty základných práv Európskej únie podľa výkladu Súdneho dvora EÚ). V článku 45 všeobecného nariadenia EÚ o ochrane údajov (ďalej len GDPR) <sup>(1)</sup> budú stanovené nové požiadavky na prenosy údajov na základe rozhodnutia o primeranosti.

Minulý rok Súdny dvor EÚ potvrdil, že hranicou pre posúdenie primeranosti je „základná rovnocennosť“ a požadoval prísne posúdenie na základe tejto vysokej normy <sup>(2)</sup>. Primeranosť si nevyžaduje prijatie rámca, ktorý je totožný s rámcom existujúcim v EÚ, ale celkovo vzaté, štít na ochranu osobných údajov a právny poriadok USA by mal zahŕňať všetky kľúčové prvky rámca pre ochranu údajov EÚ. Vyžaduje si to tak celkové posúdenie právneho poriadku, ako aj preskúmanie najdôležitejších prvkov rámca EÚ pre ochranu údajov <sup>(3)</sup>. Predpokladáme, že hodnotenie by sa malo vykonať v globálnych podmienkach, ale s rešpektovaním podstaty týchto prvkov. Okrem toho, z dôvodu zmluvy a charty bude potrebné zvážiť osobitné prvky, ako je nezávislý dohľad a prostriedok nápravy.

V tomto smere si EDPS uvedomuje, že mnoho organizácií na oboch stranách Atlantického oceána čaká na výsledok tohto rozhodnutia o primeranosti. Dôsledky nového zrušenia platnosti zo strany Súdneho dvora EÚ, pokiaľ ide o právnú neistotu pre dotknuté osoby a záťaž, najmä pre MSP, však môžu byť rozsiahle. Okrem toho, ak bude návrh rozhodnutia prijatý a následne Súdny dvor EÚ zruší jeho platnosť, akékoľvek nové opatrenie týkajúce sa primeranosti by muselo byť prerokované v rámci GDPR. Odporúčame preto prístup zameraný na budúcnosť, aj vzhľadom na bezprostredný dátum úplného uplatňovania GDPR o dva roky.

Návrh rozhodnutia je kľúčový pre vzťahy medzi EÚ a USA v okamihu, keď sú takisto predmetom rokovaní o obchode a investíciách. Okrem toho mnohé z prvkov posudzovaných v našom stanovisku je nepriamo relevantných pre štít na ochranu osobných údajov, ako aj ďalšie nástroje prenosu, ako sú záväzné firemné pravidlá (ďalej len BCR) a štandardné zmluvné doložky (ďalej len SCC). Má takisto celosvetový význam, keďže mnohé tretie krajiny ho budú dôsledne sledovať v súvislosti s prijatím nového rámca pre ochranu údajov EÚ.

Z toho dôvodu by sme uvítali všeobecné riešenie pre prenosy medzi EÚ a USA za predpokladu, že bude komplexné a dostatočne solídne. Na to sú potrebné rázne zlepšenia s cieľom zabezpečiť udržateľné dlhodobé dodržiavanie našich základných práv a slobôd. V prípade prijatia sa pri prvom posúdení Európskou komisiou musí rozhodnutie včas preskúmať, aby sa identifikovali príslušné kroky na dlhodobejšie riešenia, ktoré nahradia štít na ochranu osobných údajov odolnejším a stabilnejším právnym rámcom posilňujúcim transatlantické vzťahy.

V návrhu rozhodnutia a jeho prílohách EDPS takisto zaznamenal, že napriek najnovším trendom prechádzať od neselektívneho sledovania na všeobecnom základe k cielenejším a vybranejším prístupom, rozsah získavania správ pomocou zachytávania signálov a objem údajov prenesených z EÚ, ktoré sú vystavené možnému zberu a použitiu po prenose a najmä počas prenosu, môže byť stále veľký, a teda musí byť otvorenou témou.

Aj keď sa tieto postupy môžu týkať aj spravodajskej činnosti v iných krajinách, a hoci vítame transparentnosť orgánov USA v tejto novej realite, súčasný návrh rozhodnutia môže byť interpretovaný ako legitimizujúci túto prax. Táto otázka si vyžaduje vážnu verejnú demokratickú kontrolu. Vyzývame preto Európsku komisiu, aby vyslala silnejší signál: vzhľadom na povinnosti, ktoré EÚ vyplývajú z Lisabonskej zmluvy, by sa prístup k údajom prenášaným na komerčné účely zo strany verejných orgánov a ich používanie verejnými orgánmi, a to aj v čase ich prenosu, malo uskutočňovať len výnimočne a len v prípade, že je to nevyhnutné na stanovené účely týkajúce sa verejného záujmu.

Okrem toho konštatujeme, že základné vyhlásenia relevantné pre súkromný život jednotlivcov v EÚ sa javia ako vypracované v dôležitých detailoch len v interných listoch pre orgány USA (napríklad vyhlásenia týkajúce sa získavania

<sup>(1)</sup> Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

<sup>(2)</sup> Schrems, body 71, 73, 74 a 96.

<sup>(3)</sup> Tento prístup už bol posudzovaný v jednom z prvých dokumentov WP29 vo veci prenosov údajov (WP12: Pracovný dokument o prenosoch údajov do tretích krajín: Uplatňovanie článkov 25 a 26 smernice EÚ o ochrane osobných údajov, 24. júla 1998).

správ pomocou zachytávania signálov cez transatlantické káble, ak vôbec<sup>(1)</sup>. Aj keď nespochybňujeme oprávnenosť ich vážených autorov a chápeme, že po uverejnení v úradnom vestníku a Federálnom registri sa budú tieto vyhlásenia považovať za tzv. písomné uistenia, na základe ktorých je vykonané hodnotenie EÚ, všeobecne konštatujeme, že dôležitosť niektorých z nich by si zaslúžila vyššiu právnu silu.

Okrem legislatívnej zmeny a medzinárodných dohôd<sup>(2)</sup> sa môžu preskúmať ďalšie praktické riešenia. Cieľom nášho stanoviska je poskytnúť pragmatické poradenstvo v tomto smere.

#### IV. Záver

EDPS víta úsilie, ktoré prejavili strany v záujme nájdania riešenia pre prenosy osobných údajov z EÚ do USA na komerčné účely v rámci systému vlastnej certifikácie. Na dosiahnutie solídneho rámca, ktorý bude z dlhodobého hľadiska stabilný, sú však potrebné rzné zlepšenia.

V Bruseli 30. mája 2016

Giovanni BUTTARELLI

*európsky dozorný úradník pre ochranu údajov*

---

<sup>(1)</sup> Pozri napríklad objasnenia v prílohe VI.1 a), že PPD28 by sa vzťahovalo na údaje zhromaždené z transatlantických káblov spravodajských služieb USA).

<sup>(2)</sup> Na vypočutí Súdneho dvora EÚ vo veci *Schrems* EDPS skonštatoval že „Jediné účinné riešenie je rokovanie o medzinárodnej dohode poskytujúcej primeranú ochranu proti neselektívnemu sledovaniu vrátane povinností týkajúcich sa dohľadu, transparentnosti, prostriedkov nápravy a práv na ochranu údajov,“ vyhlásenie EDPS na vypočutí Súdny dvorom z 24. marca 2015 vo veci C-362/14 (*Schrems/Data Protection Commissioner*).